

2

2007 сүл
бастынтан
бастынгара

6

ЫАЛДЫТ

"АНЫГЫ КЭМ
САЛАЙААЧЧЫТА"

ЖЫЖАТ

"Күн кыыһа
Күннэй"кэпсээн
салгыта

7

2008 сүлгә түгү
күүтэбит?Мин
киминий?
конкурс түмүгө

10

Ааһан эрэр
сүл бөлиэ
дааталара

3

Төрөөбүт түөлбөбит чэчири сайыннын!

2007 сүл

АХСЫННЫ
29 КҮНЭ
СУБУОТА

№№176-178

(9749-9751)

САҢГА ОЛОХ

Чурапчы улуусун хаһаата

ХАҢЫАТ 1931 СҮЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Ылгә биүрдә тахсар анал таһаары

Борис ГОРОХОВ

САҢГА ДЫЛЫННАН!

Саҥа сырдык суолунан
Саҥа дьолго сирдээр
Саҥа сылы арыһар
Саҥа дьылбыт кэллэбэ.

Ааспыт дьылы атааран
Айхал тылы этиэбин,
Кэлэр кэмгэ эрэнэн
Эбэрдэлини көрсүөбүн.

Ыраас ыра санаалаах,
Ырыа, үөрүү аргыстаах
Кэллэ, саҥа сүл үүнэр
Күүппүт кэрэ түгэммит!

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Убаастабыллаах Чурапчы
улуусун олохтоохторо!Эһигини кэлэн иһэр 2008 сылыннан ис сүрэх-
титтэн үөрэн туран иттиктик-истииник эбэрдэли-
ибит!Кэлэр сүлгә хас биүрдүн тыа сириг олох-
тоско уйгулаах олоһо тулсарыгар, туруоруммун
соруктук туоларыгар, саҥа кириинилэри дабыар-
гыгар, кэскиллээх былаанаргыт кэнээн-тэ-
нийэн иһэригэр, айар-тутар үлэбит ситиһинилэ-
ригэр, бэйэбит тутуспут олоххутугар оролоргутун,
сиэноргоһун кытта үөрэ-көтө үлүүнүк, дьолло-
охтук оролоргутугар, чэгиэн-эбдик доруобуйа-
ны баһарабыт.

Улуус Мунньаһын председателэ
Григорий СМЕРНИКОВ,
"Чурапчы улууса(оройуона)" МТ
дьаһаһаттын баһылыга
Иннокентий АММОСОВ.

Күндү биүр дойдулаахтарым!

Кэлэн иһэр саргылаах Саҥа дьылыннан ки-
тута саныыр дойдум бар дьонун иттиктик-ис-
тииник эбэрдэлиибит. Баһарабын күн сирин эр-
бар бары үчүгэин, дьоллоох олоһу уһансыытыг күн
ахсын убаастаан, сайдыы суолунан төрөөбүт
улуустун салайса турдун.Кэлэр сүл элбэх саҥа уратылардаах, үтө
эрэллээх сүл үүнэн эрэрин бэлэтиэххэ наада.
Ол курдук, үлэ-хамнаһа саҥалык, инникигэ
эрэллээх сыһан эрийилэр. Манньк кэмгэ дой-
дум дьонно түмсүүлээх буоларбыт хайаан да на-
ада. Биүр сомоһо күүс буолан дойдубутун туру-
рдан үлэлиэххэ-хамсыахха. Биүр санаанан са-
лайтаран сайдыыны, үтөнү үксэтэ туруохха.
Дьолун үлэбит дьоннордоох Чурапчыбыт сир-
чолһо сайдарыгар күүс буоларга бүтүүн туру-
нуохха.Кэлэр сүл дьэ кэргэттарбитигэр үтөнү
үксэттин, хас биүр олохтоохтор дьолу түстэтин.
Саҥа дьылыннан, саҥа сылыннан күндү биүр дой-
дулаахтарым.

"Республикатаабы инвестиционной
компания" ОАО генеральной директора,
Чурапчы улуусун боксага федерациятын
председателэ, Александр ФЕДОТОВ.

Күндү дойдоттор, ытык-мааны сахам дьонно!

Эһигини барыгытын кэлэн иһэр саргылаах
Саҥа дьылыннан иттиктик-истииник эбэрдэлиибит!
Түгүннүн туһанан "Сирдээх Россия" партия
Саха сиринээри салаатын аастыттан биһиэхэ куо-
ластарын биүрүт бары быһаардаһабыларга ис
сүрэхтэн махтаабын! Эһиги быһаарыгытынан
"Сирдээх Россия" партия Государственной Дума
саҥа састаабыгар кирийдэ, ону сүргэ Саха сирит-
тэн депутат мандатын ылары ситистибит.Бу барыта биһиги уопсай кыайыыбыт буолар.
Салгы миң, Государственной Дума депутатын
быһаатынан, дойдуга сирдээх сокуоннар баар
буолалларыгар күүскэ үлэлиэхтээхпин. Онон
норуотка туһалаах, тирэх турар кыһалбалары
быһаарар сокуоннары ылыныы — биһиги сыл-
быт-соруктук.Саха сирин биүр ытык-мааны түөлбөтин тыа-
раһаантан наһаабыт, туруу үлэбит дьоннордоох Чу-
рапчы улуусун инникини, ырааһы өтө көрөр олох-
тоохторо! Эһиги бүтүүн саха норуотун, киини кэс-
килин туһугар, инникигэ хайа эмэ өттүнөн
көмүскүлээх буоларын санаан туран бэйэбит куо-
ластытын биэрбикитин мин бэркэ өйдүүбүн.
Эһиги эрэлгитин, итэргилгитин маддун үрдүктүк тута
сыйдыам, үлэли-хамсыам дьон эрэннэрбим.Үүнэр 2008 сүлгә эһиэхэ барыгытыгар кытаа-
нах доруобуйаны, дьолу-саргыны, тус олоххуту-
гар ситиһинилэри баһарабын!

"Сирдээх Россия" политической партия
Саха сиринээри салаатын председателэ
Федот ТУМУСОВ,

Чурапчы улуусунаабы "Сирдээх
Россия" партиятын штабын начальнига
Константин ПЛАТОНОВ.

Күндү биүр дойдулаахтарым!

Үүнэн иһэр 2008 сылыннан иттиктик-
истииник ис сүрэхтэн эбэрдэлиибит!Үтөс үбүлүүдүрдээх ааһан эрэр 2007
сүл тапталлаах дойдубут Чурапчы инники
кэскилигэр, социальнай-культурнай олоһор
умнуллубат түгүннүн, ситиһинилэри,
үөрүүнү аһалытын хас биүрдүн киһи аһы-
нан бэлэтиир. Ааспыт саҥа быһааныттан
өлгөмнүк үлүмүһүн бары нөһүлүктэргэ,
хас биүрдүн талгүһэ кыстыкка тэрэһин-
нээхтик кирибит үлэ дьонно үлөр дьылга
саҥа кириинилэри бэлэтииллэр, рынок үйө-
тин үөрүһүнэн баар кыахтарын аарынан
көрөллөр. Рынок олоһун быһаарыалара,
бэрээдэктэрэ үлө бары салааларыгар, дьон
өйүгэр халбаһаабыкка олохторун буллу-
лар. Инникигэ эрэл, сайдыы суолун түстүүр
кыахтар, биһиэхэ - Чурапчы дойдугар баар
буолан иһэллэрин олох даһаастаата.Олохтоох бэйэни салайыныыга интири-
гэ нөһүлүктэр салалталара муһун хаалба-
тылар. Бүгүн миһэтэ айымнылаах үлэ-
тардыыны, саҥалык эбэрдэлиибит
олоххуйда. Дьон итэргилин ылыыт сай-
лыллыыт баһылыктар республика сайды-
ытын күн хардыларыттан хаалсыбакка,
миһэтэ таһаарылаах үлөн тэрийиин
таһынан, эдэр-ынат дьоммут промышлен-
ность бары салааларыгар хорсундук кири-
рэллэригэр сүрүн болгомотолорун ууруокта-
ра дьон эрэлбин тирдэбин.Саҥа үүнэр 2008 сүлгә дойдум Чурапчы
хас биүрдүн иттигигэр кытаанах доруобуйа-
ны, үлэ-көтөх үрдүк эрэ ситиһинилэри,
иллээх, дьол-саргы, баай-талым аргыстаах
айымнылаах олоһу баһаран алгыс тылбы-
тын тирдэбин!

Саха Республикатын
Государственной Мунньага (Ил Түмэн)
депутата Иван МАКАРОВ.

Убаастабыллаах Чурапчы улуусун олох-
тоохторо, ытык-мааны дьонно-сэргэтэ!"Биүр ньыгыл Россия" политической
партия ааспыт быһаардаһа үрдүк ситиһи-
лэммитин санаалаан улуус бары олохтоох-
торугар махтал тылларын этэбит. Үрдүк
итэргилин бэриллэн республикабыт Россия
таһымыгар биллэрдүк инники хардылаа-
та. "Биүр ньыгыл Россия" партия Саха сирин-
нээри салаата Государственной Думада ин-
ки депутаты туруоран ытыгыта сүткөн по-
литической орууллаах. Историһа хаһан
даһаны манньк буола илгэ. Онон саргыла-
ах Сахабыт сирингэр үтө хамсааһын буолбу-
та, сайдыыга кэнэскиллээх быһаарыны-
ны ылыммыппыт биһиги барыбыт
түмсүүбүтүн көрдөрдө. Сайдыы суолунан
бигэтик хардылаан иһэрбитин ааспыт бы-
һаардаһа куоласкытын биүрүт биүр дой-
дулаахтарбыт кытаанахтык эрэннэрдигэр.Билигин татимнахтык сайдыы үйөтүгэр
соморолоннуу идеята улахан суолталаах. Ба-
ры түмсөн үлэлиир-хамсыыр киммитигэр
үчүгэй көрдөрүүлэри ситиһэрибит хайаан да
иненилээх буолуода. "Биүр ньыгыл Рос-
сия" партия сирдэтиинэн буолан иһэрэ
олохтук тускула түсүүтүгэр тирдэрдэ.Күндү биүр дойдулаахтарбыт инники-
тин даһаны өйөбүл биэрнэхтэрэ, биүргэ сы-
стан үлэлиэхтэрэ-хамсыахтара дьон санаа-
нан салайтаран кэлэн иһэр 2008 сылыннан
иттиктик-истииник эбэрдэлиибит! Бар дьом-
мут доруобуйдык сылдан, дьоллоох бу-
лут, үлэбитигэр-хамнаскытыгар үтө сити-
һинилэри баһарабыт.

"Биүр ньыгыл Россия" Саха
сиринээри салаатын Чурапчытаабы
тэрилтэтин секретара, "Чурапчы
нөһүлүгэ" МТ баһылыга
Иван ОКОНЕШНИКОВ.

Галина Дарамова үрүһүя.

2007 СЫЛ БАСТЫНТАН БАСТЫННАРА

Сыл түмүгүр улууспут үрдүнэн бастын үлэлэх-хамнастаах, көрдөрүүлэх дьону эһиэхэ таһаарабыт. Үгэскэ кубулуйбут бастынтан бастын ааты инэрси баһылык баалыгар ытылыһна. Онон, билсинг сыл бастын чулуу үлэһиттэрин:

"Сыл бастын нэһилиэк салайааччыта" — "Чакыр нэһилиэгэ" МТ баһылыта **Татьяна Васильевна АДАМОВА**.

"Сыл бастын баһынай хаһаайыстыбата" — Чакыр нэһилиэгин "Тоох" баһынай хаһаайыстыбата (салайааччы **Николай Ильич НЕУСТРОЕВ**).

"Сыл бастын предпринимателэ" — улууспут чэһири сайдарын туһугар туруулаһар **Григорий Григорьевич ДАГДАНЧА**.

"Сыл бастын попечителэ" — улуустаагы ветеринарнай сулууспа начальнига **Проконий Иннокентьевич СТАРОСТИН**.

"Онорон таһаарар тэригэ сыл бастын салайааччыта" — "Маарыкчаан" ПО тутаах үлэһитэ, салайааччыта **Александра Гаврильевна ГРИГОРЬЕВА**.

"Атыы-эргизэн эйгэтигэр сыл бастын салайааччыта" — Хоптоҕо нэһилиэгин "Маарыкчаан" ПО иһинэн үлэһит атыы-эргизэн тэригэтин директора **Александра Петровна ЛУКОВЦЕВА**.

"Сыл бастын үөрэх тэригэтин салайааччыта" — Алабар орто оскуолатын директора **Варвара Ивановна ФЕДОРОВА**.

"Сыл бастын оскуолаба кириээн иннинээҕи оҕолору нитэр-үөрэтэр тэригэтин салайааччыта" — Чурапчы сэлээннэтин "Чуораанчык" уһууаан сэбидиссэйэ **Августина Александровна ЗАХАРОВА**.

"Доруобуйа харыстабылын эйгэтигэр сыл бастын салайааччыта" — улуустаагы киин баһылаа техническэй директора **Сергей Сергеевич ЧЕРКАШИН**.

"Культура управлениетын эйгэтигэр сыл бастын салайааччыта" — улуустаагы культура управлениетын инновационнай технология уонна программалааһын отделын сэбидиссэйэ **Анна Ивановна КРИВОШАПКИНА**.

"Сыл бастын тыа хаһаайыстыбатын салайааччыта" — тыа хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай зоотехнига **Мария Ньургустановна МАКАРОВА**.

"Ис дьыала отделын бастын салайааччыта" — Чурапчы улуунун ис дьыала отделын начальнигын бастагы солбуйааччыта **Дмитрий Викторович СКРЯБИН**.

"Социальной эйгэ бастын салайааччыта" — нэһилиэнньэ социальнай көмүскэллээх, үлэлээх буолуутун управлениетын кылаабынай специалиһа **Ася Егоровна МАКАРОВА**.

Мань таһынан **И.П.Листиков** аатынан бириэмнэ лауреата, урукку Эрилик Эристин аатынан совхоз директора, тыа хаһаайыстыбатын үлэлээх үлэһитэ, Чурапчы улуунун Бочуоттаах гражданина **Роман Афанасьевич ФИЛИПОВ** буолла.

Онтон **А.К.Софронов** аатынан бириэмнэ лауреата "Сервис" МУП салайааччыта, сыалынан ытыы улуустаагы Федерациятын председателэ, чол олох актыыбынай пропагандиһа **Иван Григорьевич МАКАРОВ** ааттанна.

Сыл түмүгүнэн бастыннан ааттаммыт дьоммутун, тэригэлэрбитин, нэһилиэктербитин ис сүрэхтэн саргылаах Саха дьылынан эбэрдэлиһит! Улууспут чэһири сайдарын туһугар эҕэлэ суох үлэлэрин түмүтөр ылбыт ааттарын оро тутан өссө таһыылаахтык үлэлииллэригэр баҕарабыт.

Айгалиһа АДАМОВА.

ЧУРАПЧЫ УЛУУСПУТ НЭҢИЛИЭКТЭР ИККИ АРДЫЛАРЫГАР КҮРӨХТЭНИИ ТҮМҮГЭ

I миэстэ — "Чакыр нэһилиэгэ" МТ (баһылык **Т.В.Адамова**), "Чурапчы" түмсүү олохтообут анал бириһинэн — 250 тыһ. солк. набараадаланна.

II миэстэ — "Алабар нэһилиэгэ" МТ, (баһылык **Н.В.Максимов**), 75 тыһ. солк. набараадаланна.

III миэстэ — "Кытаанах нэһилиэгэ" МТ, (баһылык **Е.В.Попов**), 50 тыһ. солк. набараадаланна.

БЛАГОУСТРОЙСТВО ЭЙГЭТИГЭР

Бу сылга нэһиликтэр икки ардыларыгар благоустройство эйгэтигэр күрэх биллэриллибитэ. Түмүккэ кыайыылаабынан Одьулуун нэһилиэгэ ааттанна уонна 60 тыһыынча суумалаах бириэмийэ туттарылынна. Иккис миэстэбэ Хайахсыт нэһилиэгэ табыста уонна 40 тыһыынча солкуобайынан набараадаланна. Үһүс миэстэни Чакыр нэһилиэгэ ылла уонна 20 тыһыынча солкуобайдаах бириэмийэни тутта.

БИИР ДОЙДУЛААХТАР СҮБЭ МУННАХТАРЫТТАН

Бу дьыл ахсынны 25 күнүгэр биир дойдулаахпыт Саха Республикатын Правительствотын председателэ **Е.А.Борисов** улууспут салалтатын уонна хаһаайыстыбаннай тэригэлэр салайааччыларын түмэн улуус инники сайдыытын быһаарар суолталаах сүрүн боппуруостарга Сүбэ муннабы тэрийэн ытта.

Сүбэбэ кыттыыны ылылар биир дойдулаахтарбыт **Ил Түмэн** депутаттара **А.И.Поисеева**, **И.К.Макаров**, региональной инвестиционной компания салайааччыта, улуус боксаҕа федерациятын председателэ **А.И.Федотов**, "Ростелеком" Советнига, "Чурапчы" түмсүү салайааччытын солбуйааччы **В.Е.Попов**, улууспутттан **И.Н.Аммосов**, **Н.Н.Попов**, **И.И.Оконешников**, **Ф.С.Чичигинаров**, **П.М.Наумов**, **П.М.Макаров**, **Н.В.Оконешников**, **Е.И.Саввин**.

Егор Афанасьевич ахсынны 2 күнүгэр буолан ааспыт быыбарга улууспут нэһилиэнньэтэ кыттыыта көхтөөбүн бэлиэтээн туран, кулун тутарга буолар **Российскай Федерация Президенин**, **Ил Түмэн** депутаттарын уонна улуус баһылыктарын быыбарыгар эрдэттэн үчүгэйдик толкуйдаан, бэлэмнэнэн сөптөөх кандидаттары аттаран туруоран быыбары үрдүк тэрээһиннээхтик ытарга эттэ, биир дойдулаахтарыгар эрэнэрин биллэрдэ.

Ингэн-тонгон кэпсэтиһии, сүбэлэһии кэнниттэн манньк быһаарыы ылылынна: Улуус баһылыгар кандидатынан нэһилиэнньэттэн отчуоттарга кирибит этиилэри уонна хаһыат нөҥүө туруорсуулары учуоттаан туран, **Аммосов Иннокентий Николаевичи** биир санаанан туруоран өйүүргэ, итэбэллээх дьонунан **П.М.Наумову** уонна **П.М.Макарову** аныырга диэн сүбэлэһии буолла. **Российскай Федерация Президенин** дуоһунаһыгар турбут **Дмитрий Медведевы** өйүүр штаб салайааччытынан **Попов Николай Николаевичи** таларга быһаарылынна.

Чурапчытаагы—Тааттатаагы 31№-дээх биир мандаттаах быыбардыыр уокурукка **Ил Түмэн**гэ депутатка кандидатынан Чурапчыттан биир дойдулаахпытын, эдэр кэскиллээх үлэһити **Федотов Александр Ивановичи** туруорарга уонна депутат буоларын туһугар күүстээх үлэни эрдэттэн саҕалаан былааннаахтык ытарга кэпсэтии барда. Кини кандидатуратын өйүүр штабы салайарга улуус сэлээннэтин баһылыгар **Оконешников Иван Ивановичка** үрдүк итэбэл сүктэрилиһнэ.

Биир дойдулаахпыт **Поисеева Альбина Иннокентьевна** **Ил Түмэн**гэ "Аграрнай партия" испиэһэгинэн киирсэрэ чуолкайданна.

Онон, биир дойдулаахтар мустан улуус инники сайдыытыгар улахан быһаарар оруоллаах уонна политическай суолталаах боппуруостар тула сүбэлэрин холбоотулар. Бука бары биир дойдулаахтарытын бу сүбэбэ өйгүтүн-санаабытын холбуургутугар ынҕырабыт.

Муннах кыттыылаахтара.

Чурапчы улуусугар 2007 сылга

2007 сылга улууспутугар элбэх бэлиэ-дааталары бэлиэтээтибит, үбүлүөйдэри ыһтыбыт. Бу сыл саамай бэлиэ, улахан үбүлүөйүнэн Саха сирэ Россия састаабыгар киирбитэ 375 сылын бэлиэтээһин буолла. Сылы эргиччи үлэ-хамнас, араас тэрээһиннэр бу үбүлүөйгэ анаан ыһтылыннылар. Улууспут кинигэр Олонхо сылыгар, Саха сирэ Россия састаабыгар киирбитэ 375 сылыгар, Чурапчы улууһа Нерюнгри куораты кытта шефтэспитэ 30 сылыгар аналлаах ыһах ыһтылынна. Ыһаахха Нерюнгри куораттан анал делегация уонна "Культура мира на земле Олонхо" норуоттар икки ардыларынааҕы фольклорнай фестиваль кыттыылаахтара кэлэн ыалдьыттаатылар. Бар дьоммут саха омук төрүт үгэстэрин таһынан араас омук культуратын кытта билистэ, көрдө-иһиттэ.

Нерюнгри куорат уонна Чурапчы улууһа доҕордуу шефтэһинилэрин 30 сыла туолуутун бэлиэтиир дьаһаллар үрдүк таһымнаахтык аастылар. Олунньу ыйга Чурапчы улууһун 18 киһилээх делегацията Нерюнгригааҕы өрөмүөннүүр-механической завод тэриллибитэ 20 сыллаах үбүлүөйүгэр кыттыһыны ылла. Улууспутугар ыһааҕы таһынан нерюнгрилар анал ыһтырыларынан 130 киһилээх культурнай, спортивнай уонна официальной делегацияларынан чурапчылар Нерюнгрига улуус күннэрин ыһтылар. Бастакы күнгэ норуот маастардарын быысталкатын туруордулар. Үбүлүөйдээх даатаҕа анаммыт мунньахха Чурапчы улууһун баһылыга И. Н. Аммосов уонна Нерюнгри куорат баһылыга В.В. Старцев биригэ үлэлээһин дуогабарыгар илии баттаатылар. Делегация үбүлүөйдээх ыһаахха сырытта. Н. А. Чаусскай директордаах өрөмүөннүүр-механической собуот Чурапчы улууһун кыраныыссатыгар стелла онгортон биэрбитэ туруорулуна.

Улууспутугар эрэ буолбакка республика үрдүнэн биллэр-көстөр үчүгэй үлэлээх "Чурапчы" тыа хаһаайыстыбатын производственной кооператива быйыл тэриллибитэ 10 сылын туолла. Бу даатаҕа анаммыт ыһаах Болтоҕоҕо ыһтылынна. Үрүҥ илгэни үрүлүтээччилэр, эмис эти дэлэтээччилэр уйгу-тунах ыһаахтарыгар Саха Республикатын Правительствотын председателин солбуйааччы А.И. Степанов, тыа хаһаайыстыбатын министрствотыттан, улуус дьаһалтатыттан, нэһиликтэртэн, тэрилтэлэртэн делегациялар сырыттылар. Бу күн бастыҥ үлэһиттэр улахан бөлөхтөрүгэр наҕараадапар туттарылыннылар.

Чулуу спортсменнар, чемпионнар иһилиэн тахсар кыһалара Чурапчытааҕы Д.П. Коркин аатынан спортивнай интернат-оскуола тэриллибитэ 50 сылын бэлиэтээтэ. Үбүлүөйү бэлиэтиир дьаһаллар сылы эргиччи ыһтылыннылар. Тэрээһиннэртэн бастааһын РСФСР үөрэҕириитин туйгуна, Саха АССР үтүөлээх тренерэ, Россия физическэй культураҕа уонна спортка үтүөлээх үлэһитэ, улуус Бочуоттаах гражданина Константин Сергеевич Постников кэриэһигэр ыччаттар ортолоругар Бүтүн Россиятааҕы турнир ыһтылынна. Маны тэнэ балаҕан ыйыгар Республикатааҕы кросс уонна эстафета күрэхтэрэ буолан аастылар. Үбүлүөйү бэлиэтиир сүрүн дьаһал балаҕан ыйын 14-15 күннэригэр ыһтылынна. Бастакы күн араас кэмгэ бу оскуоланы бүтэрбит выпускниктар көрсүһүүлэрэ тэрилиннэ. Иккис күн "Тебе, родная школа" диэн выпускниктар парадтара буолла. Хас биридн выпуск сценаҕа тахсан ситиһилэрин отчуоттаатылар, үөрэммит оскуолаларын, учууталларын эбэрдэлээтилэр.

Аһан эрэр сылга чурапчылары куус өттүнэн хоту көһөрүү 65 сылын туолла. Чурапчы оройуона уоттаах сэрни сылларыгар тыһыынчаттан тахса бэйэтин ньургун уолаттарын сүтэрбит буоллаҕына, көһөрүллүү түмүгэр икки төгүл элбэх киһини сүтэрбитэ. 2002 сылтан оройуоннааҕы Сэбиэт уурааһынан балаҕан ыйын 19 күнэ — Кэриэстэбил күнүнэн биллэриллибитэ. Бу күн саха норуотун историятыгар "хара страницанан" буолбут умунулубат трагедияны ахтан-санаан аһар күүммүт буолар. Быйыл Кэриэстэбил күнүн чэрчитинэн ЧГФКСИ кыһа аудиториятыгар конференция ыһтылынна. Көһөрүллүү кыттыылаахтара нэһиликтэринэн сылдьан ыалдьыттаатылар, Көһөрүллүү мемориалыгар венки уурдулар, митингтэ кытыннылар, кыһэтин фанеллаах хаамыыга кыттыһыны ыллылар.

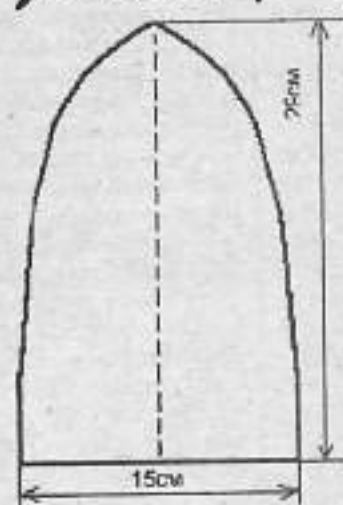
Быйыл улууска тутуу тэрилтэтэ тэриллибитэ 50 сылын туолла. Бу үбүлүөйү бэлиэтээһин тэрээһиннээхтик барда. Бу хайысхаҕа үлэлээбит ветераннар, билигин үлэһини сылдьааччылар мустаннар ирээ-хоро сэлэргэстилэр, ааспыт ахтыстылар, инниккэни түстээтилэр. Кэлэр сылларга тутуу политика баһыһаһык сайдыахтаах, санга тииптээх, аныгылыы оҥоруулаах дьыалар Чурапчыбыт сирин-уотун кыргэтэ, кэрэһилин туруохтаахтар.

Саха суругун-бичигин төрүттээбит, лингвист-учуонай Семен Андреевич Новгородов уонна саха биллиилээх суруйааччыта С.С. Яковлев — Эрилик Эристин төрөөбүттэрэ 115 сыла туолуутун улуус, төрөөбүт нэһиликтэрэ кыһа бэлиэтээтилэр. С.А. Новгородов төрөөбүтэ 115 сылыгар анаан олунньу 13 күнүгэр республика общественноһа Ийэ тыл күнүн П.А. Ойуунускай аатынан Саха Государственной театрын дьыһтыгар бэлиэтээтэ. Маныа Саха Республикатын бастакы Президентэ М.Е. Николаев, СР вице-президентэ А.К. Акимов, биллиилээх учуонайдар кыттыһыны ыллылар. Үбүлүөйгэ анаммыт ыһаахтар Болтоҕоҕо, Чакырга ыһтылыннылар.

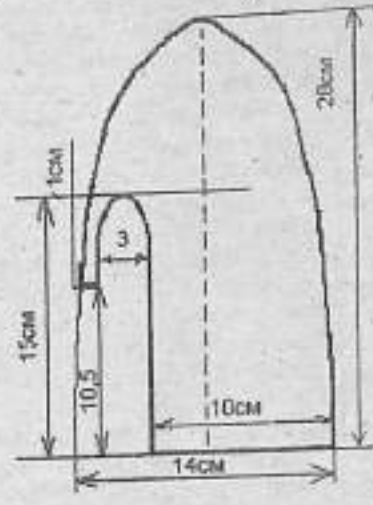
СУҢУМ

Сахабыт сириҥ тыйыс тымныы кыыдаан кыһына тийээн кэллэ. Саха дьахталлара барахсаттар былыр-былыргыттан кыһынҥы уһун киэһэлэри иистэнэн атаараллара. Таннар таҥаһы-сабы сиздэрэй гына киэргэтэн, оһуор түһэрэн сиздэрэйдик онгостоллоро. Улууспут уран тарбахтаах хаһаайкаларыгар иллэн кэмнэрин туһалаахтык атааралларыгар, нэһилиэнньэ көрдөһүүтүнэн урукку кэмгэ тахса сылдыбыт Культура управлениетын иһинэн үлэлиир Россия народной художественного А.П. Мунхалов картиннай галереята ыппыт "Суһум" (автор Галина Дарамаева) балаһатын салгыыбыт.

Кыбытыктаах дьахтар сахалыы үтүлүктүн киэбэ

1-үтүлүк иннэ

2-ыгыһа

3-эрбэҕэ

дьүһүннээх мулине саптарынан туһанабыт. Бу ойуута көстөр хатыһа анныы оһуор сийикэ тупсаҕайдык көстөр.

Оһуруонан тигиһи оһуорун талбыт буоллаххытына икки дьүһүннээх оһуруонан тигэбит (үрүҥ көмүс уонна кыһыл көмүс дьүһүннэринэн). Оһуорбутун тигэн бүтэрэн баран эрбэхпитин холбуубут манна кыбытыкнытын холбуу тутан тигэбит. Ол кэинэ үтүлүктүт иннэ 1 см улахан, ол иһин аллараа өттүттэн саҕалаан тигиэх иннинэ норкабы-

тын эбэтэр солондо тириитин быһан холбуу тутабыт, үһэ өттүн үмүрү тутан сизди тигэр курдук тигэбит. Бу киэп 1 см сийигэр барар.

Туттулар матырыйааллар:

- Сукуна
- Флизелин
- Ватин
- Подкладочнай
- Мулине сап, эбэтэр оһуруу
- Норка эбэтэр солондо

Үтүлүк киэргэтиитигэр туттуллар оһуордар

1

2

3

4

5

1. Ойуруу оһуора

2. Ойуруу оһуора

3. Быысапка оһуора

4. Быысапка оһуора

5. Быысапка оһуора

Оһуору бастаан калыка кумааҕыга, икки өттө симметричнэй гына түһэрбит, үтүлүктүтүт тутан көрөн, сөптөөх балаһыанньа буллараан баран, булавканын туттарабыт. Ойуубут сурааһыннан биер кэлимсэ сийик түһэр гына иннэлээх сабынан тигэбит. Оһуорбутун тигэн баран калыкатын хайа тардан ытабыт, ол кэинэ оһуруонан эбэтэр вышивканын үрдүнэн ытабыт.

Наталья ГАВРИЛЬЕВА

Күн кыыһа КҮННЭЙ

(КЭПСЭЭН)

/Бүтүтэ. Минин "Сага олох"
хайыат 157-158 №№-гэр көр. /

Күннэй балыһаа ыйм быһа сыппыта. Ийэтэ дьоллоох кэлэн көрсөн, аһатан-сиэтэн барара. Одобун ити киһиэхэ бэйэлээх бэйэ-бинэн биэрэн бу айылаахха тириэртим диэн барытыгар буруйдаабынан аабынара. Ол эрэн буолар буолбутун кэннэ ытаан да, ылаан да туһа суох буоллаба. Ийэ киһи барахсан төрөппүт оҕотугар үчүгэйэ буолаарай диэн онгороро биллэр суол.

Таһырдыа эмиэ саас сылаас салгынынан сайа ахсан, күрүлэс сүүрүгүнэн көрүлээн тийэн кэлбитэ. Арай Күннэй эрэ өрүү санаарбаан түннүк аттыгар олороро, урукку хаартыскаларын, Айаал суруктарын, хоһооннордоох тэтэрээтин хат-хат аабыра, бэрийэрэ. Ол аайы сүрүбэ ытырбахтыыра, мэкитигэр тыына хаайтарарга дылы буолара.

Бүгүн орубуна кини Айаала бу күн сириттэн барбыта биир сыла. "Оо, Айаалым барахсан!" диэн Күннэй сага таһааран бөтүөхтүү-бөтүөхтүү ытаан тыынын таһаарда. Бу олорон кыыс маарын булбут кумаабытын сиэбиттэн хостоото уонна Айаал буочарын көрөн олустук соһуйда даһаны, долгуйда даһаны. Онтон эмискэ өйдөөн кэлбитэ былырын саас били милииссийэ утары ууммут кумаабыта эбит. Ол ама да аасытын иһин ыарахан күннэр долгуннарыгар оҕустаран умнуллан хаалаахтаатаба. Күннэй түргэн үлүгүрдик бүк тутуллубут суругу тэнитэн аахпытынан барда:

"Күннэ тэнниир чыычаабым Күннэйим! Мин бүгүн эйигин көрүүхпүн олус да бабарбытым! Бу киһи эрдэ собуос босхолоннохпуна хайаан да уопсайга кириэ сылдьыам. Чыычаах, эн мин аттыбар бааргыттан олус дьоллоохпун. Итэбэй мин күүстээх тапталбар, эрэн миэхэ, доборгор. Эн биһи бииргэ буоллахпытына хайдахтаах да кыһалбаны тэннэ аһарыахпыт. Өйдүүгүн дуо, били хатыннаах чаранга дьаарбайа тахсарбытын? Суоххуна эйигин ахта эрэ түстэрбин өрүү ол чаранга тахсааччыбын. Мин ханна да буолларбын ол чаран кэрэ көстүүтүн, күн кыырабыны эн мичээргин саныыбын. Ол да иһин буолуо бу бүгүн хоһоонгунан хоһуйарга холоннум. Ону эң, саамай чугас киһим, туох дии саныырым буолла..."

Күһүмүгү сэбирдэх күлүмнүү
оонньуура
Иэдэспэр түһэрэ күн сыдыай
таммаба.
Ол дыкты иэйииттэн сүрэбим
ууллара,
Санаабар ньургунун
сааскылыы тыллара.

Күн кэриэтэ көмүс сэбирдэх
Үнүүдээн ылара тулабар,
Ол күлүмүрдэс кэрэ ардах.
Сүппэттии хаалбыта
дууһабар.

Чаранга мэник тыал дуоһуйа
сүүрэрэ
Мин санаам кинилиин ыраахта
көтөрө,
Ол кэрэ хаһан да бүтүө суох
курдуга,
Мин ырам кэриэтэ ол чаран
сырдыга.

Санаттын эйиэхэ бу ырым
дорбоһо
Эн биһи чаранмыт абылыыр
көстүүтүн,
Күһүмүгү айылба бүтэһик
суугуна
Сайыны сайыһа иһийэн
ылбытын...

Уонна өссө да бүгүмү күннэ ситиһиим элбэх диэххэ сөп. Дипломнай үлэм салайааччытын кытта көрүстүм, үлэбин хайбаата. Бу билигин биир табаарыспыттан кинигэ уларса бараары олоробун, биир да библиотекага суох кинигэни хата билэр киһибиһтэн буламмын үөрүүм кэмэ суох. Уопсай сабыллыан иннинэ баттаһа кэлэн эйигин көрүстэрбин мин саба дьоллоох киһи бу орто дойдуга суох буолуо этэ. Күннэй, эн сессиябыттан олох санаарбаама, барытын этэннэ ааһыабын. Маарыын туохтан эрэ санаан түспүт курдуга, бэл кубарыйарга дылы буолбут этин дии. Киһи кыраттан санаатын түһэрбэт

бабайыта, син быыс-хайбаас көстөн иһиэ буоллаба. Эн санаарбаатаххына мин эмиэ санаам түһэр, онтон үөрдэххинэ тулабар күн утахтара ыһылларга дылы буоллар. Иккиэн тус-туста да сырытахпытына мин эйигиниини куруук сүрэхпинэн-дууһабынан бииргэбин, өрүү көрө-хараһа сылдыабын. Эн дьоллооххун, ол аата мин эмиэ дьоллоохпун! Чэ, чыычаах, киһиэхээнэ дылы!

Сыллыбын-ууруубун, эн Айаалым!"

Күннэй сэннэтэ суохтук суругу оронго ууран баран, түннүк нөҕүө тугу эрэ ыраабы, бу орто дойдуга суоһу одуулуу олордо. Тугу саныан да, гыныан да булбата. Онтон эмискэ быһаарынылаахтык ойон туран маарыын бэлэмнээбит эмтэрин ылла. Кыыс ийэтэ аптекага үлэли сылдьыбыт буолан, ханнык эмп туохха туттуллаларын бэркэ диэн билэрэ. "Мин хайдах да кинитэ суох орто дойдуга олоруо суохпун быһыылаах. Айаалым түүн аайы түүлбэр көстөр, санаабар миигин ыгырарга дылы гынар. Бабар кини миигин ыгырара буолуо дуо? Кини эмиэ мин курдук анар кыната суох кыталык кэриэтэ санана сылдыахтаатаба. Оо, Айыы Тойон Танара, баар эрэ буолларгын хоруйда тобулан күлү дуу..." итинник санаалар элэс гынан аастылар. Бу бириэмэбэ кыыс ийэтэ тугу эрэ сэрэйбит-

тии үлэттэтэн эрдэ тийэн кэллэ. Кини кыһын уу-хаар баспыт харабын көрөөт туох эрэ буолбутун тутта сэрэйдэ. Бакуойа суох сүүрэн кэлэн оҕотун куус да куус, сыллаа да сыллаа буолла. Ол быһыгар: "Оҕом сыһа, эн акаары ийэбин быраастым гын. Мин эйигин күүспүнэн кэриэтэ кэргэн биэрэммин бу айылаахха тириэртим. Бабар аат-суол эрэ туһунан санаабатабым буоллар маннькаа оҕобун угуом суоһа этэ. Көрдөһөбүн бу сиртэн барар туһунан төрүт санаама. Билигин да олох салбанан бара турар, эн дьолук өссө да иннигэр буоллаба. Эн хайаан да кими эрэ көрсөн дьолгун булуон. Чугас дьонгун, бырааттаргын, балыстаргын санаа, кыысчааным", — диэн ийэ барахсан уйаара-кэйээрэ суох ытыырын быһыгар кыһыттан көрдөһө олордо. Күннэй хайдах да буолуон билбэтэ, биир кэм ийэтин уоскутар аакка барда.

Ити ийэлээх кыыс харах уулаах, истинг, аһабыс кэпсэтиилэриттэн хас да күн ааста. Бу бүгүн Күннэй ийэтин сүбэтинэн Нам улуугу Айнаалын ийэтин көрсө айаннаан иһэр. Кыыс иһигэр эмиэ да долгуйар, эмиэ да дуулайар, эмиэ да тобо эрэ үөрэр. Тобо эрдэ бара сылдыба-табым буолла диэн дыктиргиир даһаны. Итинник саныы олордобуна таксита уурбут-туппунт курдук сөрү-сөп олбуордаах, сүрдээх дьобус, киһи эрэ сэргии көрүүх курдук дьиз иннигэр хорус гына түстэ. Эрдэ телефонуна билсипит буолан хаһаайка таһырдыа тахсан ыалдытын көрүстэ. Олус истинник, бэйэтин төрөппүт оҕотун көрсүбүттүү ис-иһиттэн үөрэн, сахалыы сырылааччы сыллаата. Күннэй тапталлаабын дьэтиин, ийэтин көрөн олус долгуйан уйдаһан ылла. Күннэ көрбүт соботох уолун сүтэрбит кырдыабыс ийэ санаттан бэйэтин оҕотун булбуттуу ис-сүрээбиттэн үөрдэ, ис-кирибэх бэйэлээх кыһы тутта сөбүлээтэ. Киһи чэйдээн ирээ-хоро кэпсэтиилэр, уруккуну-хойуккуну санаастылар, кыратык ытаһан да ыллылар. Бу көрсүһүү кэнниттэн Күннэй олус чэлчээтэ, элбэби иһиттэ-биллэ, үгүс сүбэни Айаал ийэттэтэн ылла. Кэлэр кэмнэргэ өссө да көрсүөх, кэпсэтиэх буоллулар.

Аара баран иһэн убайын аахха Ньургуннаахха түһэн олорон үөрэбин салгырга кэпсэтэн кэллэ. Хата деканаттарыгар ким да уларыбатах буолан биэрдэ. Кинини мэлдьи үөрэбэр үчүгэин иһин бары да сөбүлүүллэр этэ, ол да иһин буолуо тутта күһүмүгүтэн кэлэн салгыы үөрэнэригэр этэн ыттылар. Инньэ гынан кыыс санаата көтөбүллэн дойдутугар төнүннэ.

Күһүн үөрэнэ кириэригэр ийэлээх аҕа кыыстарын алгыы хааллылар. Күннэй сага олох аартыга аһыллан эрэрин сүрэбинэн сэрэйдэ...

М. Филиппова уруһуйа.

ЭДЭРДИИ ЭРЧИМНЭЭХ САНААНАН...

ЫЧЧАТ ЧУРАПЧЫТААБЫ ОБЩЕСТВЕННОЙ ТҮМСҮҮЛЭРИН ФОРУМУТАР

Улууспутугар эдэр ыччат тугунаан дьарыктанар, ыччакка анаан туох дьаһаллар, тэрээһиннэр ытыллылар? Нэһиликтэргэ ыччат лидердэрэ бааллар дуо? Кэлэр сылга ыччаттарга, эдэр ыалга анаан туох дьаһаллар ытыллыахтарай? Манньык боппуруостар Чурапчы олохтоохторун иһтэриһиргэтэллэрэ саарбаа суох. Дьэ, ол иһин биһиги бүгүн "Чурапчы улууна (оройуона)" МТ дьаһалтатын ыччат отделын кылаабынай специалиһын Саргылана Николаевна Попованы кытта көрсөттибит.

Н.Г.: Эм үлэһит таһаарыттан сөрүлбөһөсүмүй?

С.П.: Мин бу дьыл ахсынны 13 күнүттэн саарлаан үлэһит сылдыабын.

Н.Г.: Эм санаагар бидиһи улууспутугар ыччакка аналлаах төһө элбэч дьаһал ытыллылар? Улууска баар ыччаттар манна бары табыллылар дуо?

С.П.: Улууспутугар "Чурапчы ыччата 2006-2010" программа үлэһит. Ол программа иһинэн араас дьаһаллар ытыллылар. 2006 сыл "Ыччат сылынан" биллэриллэбитэ, онно сөп түбэһиннэрэн араас тэрээһиннэр, "Ыччат кэдиэлэтэ", "Ыччат десана" уо.д.а. дьаһаллар ытыллыбыттар. Бары биллэргит курдук, 2007 сылга республикатаагы Ыччат ыһаагы ытыллыбыта. Туох баар дьаһал үп-харчы боппуруоһуттан тутулуктаах, ыччат отделын дьаһаллара МТ бюджеттэнтан уонна СР Ыччат политикаһын Министрствоттэн үбүлэнэр.

Дьаһалларга ыччат бары хабыллылар дуо дьээн боппуруоска мин манньык этиэм этэ. Биһиги улууспутугар баар муниципальнай тэрилтэлэр дьаһалталаах ыччаты кытары үлэһит штатнай (эбэтэр) договордук үлэһит көрөллөрө буоллар, үлэһит тахсыа этэ. Биллэн турар, биһиги аныгы үйүрүкүм да харчыга суох үлэһит баарбат. Хомойуох иһин, биһиги сорох эрэ нэһиликтэригэр оннук штаты көрөн олороллор.

Н.Г.: Сага үлэһит киһи быһыытынан иһинки былааннарыҥ кыаһытас биллэринэр эрэ.

С.П.: Иһинки боппуруоскутан эппиэтин таһаарыам этэ, улууспут ыччатын барытын хабаан, түмэн, хамсаан, иһтэриһиргэтэн үлэһиттэрин баарыбын.

Былааннары биһигиниэр буоллаха, ахсынны 28 күнүтэр уопсай ыччат муньаага буолла. Нэһиликтэригэр, ыччат түмсүүлэргэ, эдэр специалисттар 2008 сылыаагы үлэ былааннаа ытыллыахтаахпыт. Ыччат сөбүлүтүтүтэ 2008 сыл Дьэ кэргэн сылын биллэриллэбитинэн бэйэбит былаанмытын онно сөп түбэһиннэрэн онордуктук. Былааннар нэһиликтэри-

нэн көрбүн Чурапчы улууһун ыччатын (до самых до окраин дьэбит курдук) үөрэттиэхпит, биллэтиэхпит баарабын. Политикаттан тайбэккэ бүтүн Россия дьыллатын быһаарар быһаардарга Чурапчы ыччатын көхтөөхтүк кытыыларар былааннаахпыт уонна ыччат политикаһыгар барар дьаһаллары биллэһиниэрэр радио бизнэс, телепередача курдук баар буоларыгар үлэһиттэ. Былаан элбэх, барытын көпсүргэ биэр балаһа тийибэт.

Н.Г.: Ыччат лидердэригэр иһинки ар-быларыгар курстаттар ытыллылар дуо? Ханнык нэһиликтэригэр лидердэригэр чорботон баһыттылэ этэй?

С.П.: Үгэс курдук өрүү ытыллылар конкурстар КВН, "Мистер Чурапчы", "РЭП фестиваль" дьаһаллары хайаан да ытыабыт. Ону таһынан спорт отделы кытта сөҕөнөн биэр эмэ спорт көрүгэр ыччаттарга улуустаагы спартакиада ытыа баарлаахпыт. Мин көрбүдүн уонна мин иһинки үлэһиттэбит отдел кылаабынай специалиһа Е.А.Сивцев, көксүрүнэн, Хайахсыт, Төлөй, Сыланг, Кытаанах, Болугур нэһиликтэригэр ордук ыччат политикаһыгар бөлүмтө уураллар.

Н.Г.: "Хатын Чаран" Чурапчы улууһун студенттары уонна "Маарыкчаан ыччаттара" бу Чурапчы иһинки ыччаттар түмсүүлэрин кытта үлэһиттэ дуо?

С.П.: "Хатын Чаран" түмсүү сана председателин кытары республикатаагы ыччат баалыгар биллэһитим. Отдел үлэһитер землячествонь тэрийи ытыгы былаанга киирдэ "Маарыкчаан ыччаттара" өссө да регистрациялана иһик түмсүү, иһинки оқыллынайдык регистрацияланара буоллар. Министрство олохтуур Грантилар кыттан үлэһит тахсыа этэ. Бу сүрүннөс үлэһиттэр ыччаттар буолаллар, ону түгүһүнэн туһанан, Чурапчы актыыбынай ыччатын бу түмсүү үлэһиттэр кыттыһарыт буоллар дьээн ытыабын. Ол боппуруоһунан муньаа эбэтэр Ыччат психологическай киһингэр биллэти.

Н.Г.: Урут улууска "СМС" ("Союз молодых специалистов") дьээн баар этэ, ол биһиги баар дуо?

С.П.: Ол биһиги хомойуох иһин суох. Ол эрээри урукку чыыттарын кытары улуустаагы общественной түмсүүлөр форумнарыгар сөрөй көпсөтөн, уопут атастаспылыт. Маны сөргүтүргэ, эдэр специалисттары тардарга эмэ баа санаалаахпыт.

Н.Г.: Ыччаттар туох эмэ проблемаларыгар дьаһал көлөн көмө, өйбүдү курдук түгүннэригэр туруулаабыт?

С.П.: Онно айд кылааһыгар "Психологическай-педагогическай көмө киһи" баар. Бу республика үрдүнэн арыах улууска баар, онно биһиги улууспутугар Л.Г.Винокурова салайар киһи ыччаты кытары үлэһит. Бу киһи кытта сөҕөнөн "Телефон доверия" үлэһиттэригэр баарыбыт.

Н.Г.: Былаан киһи эдэр ыччат арыгыга калаа ааттара кыстас суох, ол утары ахсыһар, эдэр ыччат кал олоху тутуһарыгар туох тэрээһиннэр, дьаһаллар ытыабыт?

С.П.: 2008 сылыаагы былаанмытыгар чөл олохко туста туунунан хас да тэрээһини былааннаабыт. Ол курдук, табах, арыгы утары араас төсүрүк остооллары, акциялары ытыахпыт этэ, ону таһынан СНИД, аборт проблемаларыгар көпсөһиттэригэр, тэрээһиннэри бөлөһүннэбит.

Н.Г.: Улууспут олохтоохторугар бу кэлэн иһэр Сага дьылынан баа санаа.

С.П.: Баарыам этэ, Чурапчы улууһун олохтоохторугар бу сага кэлэн иһэр дьылы баа санаалара барыта туолуохтун. Чурапчы ыччата бары биһиги үлэһиттэригэр, төрөбүт түөлбөһитин сайыаарыабын. Улуус олохтоохторугар барыларыгар кытаанах доруоһунаа, дьолу-сиргини, таһаарылаах үлэни, үрдүк ситиһини баарыбын!

Көпсөтү
Наталья ГАВРИЛЬЕВА

ЫЧЧАТ БААЛЫГАР

Ахсынны 21 күнүтэр сылын аайы ытыллылар, үтүө үтөскэ кубулуйбут "Республикатаагы ыччат баала" Дьэкуускай суоракка буолла. Биһиги улууспутуттан барыта 15 эдэр ыччат кыттыһы ытла. Бу дьэро күмүт муньааһынан саарлаанна. Муньааха аастыт сыла ытыллыбыт үлэ-хамнас түмүтүн, иһинки былааннары арыттыбыт, араас этиһитэр, баа санаалар

кирдилэр. Киһэ өттүтэр сыл бастың үлэһиттэригэр наараадалааһын, чыэ-тээһин буолла. Дьэро киһэһиттэн эстрада сулуостара, чадылхай, кырачаан талааннар кыһалара, үнүүлэрэ кизиргэтэ. Салгы өрүү буоларын курдук эдэр саас аллар атаһа уоттаах-күөстээх дискотека буолла.

Биһиги үөрэн-көтөн дуоһуһа сыһыанан, сага сыла сагалыы үлэһит-хамсыр санаалаах астынан кыһыбыт.

"Маарыкчаан ыччаттара" түмсүү.

ЭДЭР ЫАЛ ҮӨРҮҮТЭ

Болтонго олорор эдэр ыал Александр Семеновна, Геннадий Лукич Максимовтар үс кырачаан уолларыһын бу күһүргэ сага дьэро көһөрү үөрүүлөх түбүккэ сылдыаллар.

Кинилэр "Эдэр ыал" программаны көрөн тутууларын түмүктэтиһэр. Сага дьэро туттар эдэр ыалта сыһаарылыбыт тэриһилэр бэйэлэрин кыахтарынан көмө

ЭДЭРДЭ СУРУК

Төрөбүт түөлбөһит
Чурапчы улууһун
Дьэһун-мааны дьонугар
Үүнэр үтүө сылын,
Саргылаах Сага дьылынан
Ураанхайды уйабаа,
Сагалыы сайабаа,
Эдэрдин айабаа
Иһин-истин эдэрдэ
буолуохтун!

Үүнэр сылга
Үөрүү-көтүү үктэллэнэн,
Дьол-саргытосхоллонон,
Үрдүктэн үрдүгү дабайыт,
Сага сабаһтары сабын-
Дьэро алгыһытын тэрдэбит!

"Маарыкчаан ыччаттара" түмсүү.

Л.ЕФРЕМОВА

